

OKUL REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA PROGRAMI

Ülkemizde okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri gelişimsel anlayıştan hareketle genellikle Kapsamlı RPD Programları Modeli temelinde planlanmaktadır.

Kapsamlı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programının Genel Özellikleri:

Programın örgütsel yapısını oluşturan birtakım öncüller vardır. Bunlar:

- * Sonuç temellidir
- * Standart temellidir.
- * Veri tabanlıdır.
- * Gelişimsel ve kapsamlıdır.
- * Takım çalışmasını gerektirir.

@hatem.efika-ogrtmn

Okul Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Programı Hazırlama Süreci

RPD hizmetleri önceden hazırlanmış bir programa dayalı olarak yürütülmektedir. Bu program 3 hedef doğrultusunda hazırlanır.

- 1- Genel hedef
- 2- Yerel hedef
- 3- Özel hedef

Programın tasarlanması sürecinde her eğitim öğretim yılı mayıs ayında test ve test dışı teknikler kullanılarak öğrencilerin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin ihtiyaçları belirlenir.

Okul Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Programı Uygulama Süreci:

Eğitim kurumlarında gelişimsel ve önleyici hizmetler, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetler esas alınarak sunulur.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; bireysel ve grupta psikolojik danışma ve rehberlik, psikoeğitim, akran temelli çalışmalar, bireyi tanıma teknikleri uygulama, seminer, panel, kurs ve gezi düzenleme gibi faaliyetlerle yürütülür.

Okul Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Programı Değerlendirme Süreçleri:

RPD programının ne derece başarıya ulaştığının kontrol edilmesidir. Sene sonu rehberlik faaliyet raporu "Mebbis-E-Rehberlik" bölümüne girilir. Ardından okul müdürünün onayı ile il/ilçe RAM'a gönderilir. Elde edilen verilere göre programın eksiklikleri belirlenir ve güçlendirme çalışmaları yapılır.

EĞİTİM KURUMLARINDA REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİN YÜRÜTÜLMESİ :

Meb tarafından hazırlanan MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği ile il ve ilçe düzeyindeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ve bu hizmetlerin verildiği özel ve resmi eğitim kurumları ile rehberlik ve araştırma merkezlerindeki RPD hizmetlerinin nasıl yürütüleceği belirlenmiştir. Okullarda rehberlik hizmetleri RPD servisi tarafından yürütülür.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu

Üyeler: Eğitim kurumunun müdürünün başkanlığında, müdür yardımcısı, rehber öğretmen, her sınıf düzeyinde sınıf rehber öğretmenlerinden birer temsilci, okul öncesi farklı yaş grubundan öğrencilerin öğretmenlerinden birer temsilci, okul-aile birliğinden birer temsilci

Komisyon; birinci dönem başında, ikinci dönem başında ve ders yılı sonunda olmak üzere en az 3 defa toplanır.

Görevleri; Özel hedeflerin belirlenmesinde, programın incelenip görüş bildirilmesinde, sorunların çözümüne yönelik fikir sunulmasında, psiko sosyal destek hizmetlerinde görevlidir.

E-REHBERLİK SİSTEMİ:

Bu sistem MEBBİS'in bir uzantısıdır.

Bütün etkinlikler bir aradadır.

RAM'a öğrenci yönlendirirken buradaki formlar doldurulur.

Sınıf rehberlik programında hazırlanan 3 basamaklı rehberlik sistemi:

1. **Algıya dayalı değerlendirme :** Öğretmen, öğrenci ve velilere uygulanan anketler sonrasında elde edilen konılara dayanır.

2. **Süreç Değerlendirmesi :** Bir yıl içerisinde neler yapıldı? sorusuna cevap aranır.

3. **Sonuç Değerlendirmesi :** A okulunda bir önceki yıla göre devam devamsızlık / disiplin gibi istatistiksel gelişim sonuçları karşılaştırılır.

@hatem.sefika-ogrtmn

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

Rehberlik ve Psi. Danışma Hizmetleri İl Yürütme Komisyonu

* Komisyon eylül ayında ve haziran ayında olmak üzere en az 2 kez toplanır.

• Komisyonda kimler vardır?

- İl milli eğitim müdürü başkanlığında,
- Sorumlu il ve ilçe şube müdürleri
- RAM müdürleri
- RAM psi. dan. ve reh. hiz. bölüm başkanları
- Hayat boyu öğrenme kurum müdürleri

• Görevleri

- * Belirlenen hedefler eylül ayında e-Rehberlik sistemine işlenir.
- * Haziran ayında ihtiyaç analiz sonuçları ve e-Rehberlik sistemindeki verileri inceler ve değerlendirir.
- * İhtiyaç doğrultusunda aile, öğretmen, öğrenci, yönetici ve diğer kamu personeline yönelik etkinlikler planlanır.

Yöneticiler ve Öğretmenlerin Rehberlikle İlgili Görevleri

- Sınıf rehberlik planını hazırlar (en geç ekim ayının 2. haftası)
- Rehberlik prog. etkinlikleri sınıfta uygular.
- Öğrencinin PDR hizmetlerine ilişkin ihtiyaçlarını belirler.
- Her yıl kasım ayında sınıfta bulunan risk altındaki öğrencilere ait verileri PDR servisine iletir.
- Sınıfa yeni gelen ve uyum sorunu yaşayan öğrencilerle ilgilenir.
- Öğrencileri, öğrenci kulüplerine, seçmeli derslere, sosyal etkinliklere yönlendirir.
- Öğrencinin öğrenme stilini geliştirmesine, akademik performansını arttırmaya yönelik çalışmalar yapar.
- Sınıfıyla yürütme çalışmasının raporunu kurum müdüreine iletir.

SINIF REHBERLİK PROGRAMI (SRP)

* Öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişim alanlarına yönelik belirlenmiş kazanımların sınıflarda grup etkinliği yolu ile sistemli şekilde öğrenciye sunulmasıdır.

@hatem.sefika-ogrtmn

SRP amacı: Öğrenme yaşantıları yoluyla kendisi tanıyabilen, kendinin ve başkalarının duygularını bilen ve ifade edebilen, kişiler arası becerileri gelişmiş, içinde bulunduğu çevreye uyum sağlayabilen, problem çözme ve karar verme becerileri gelişmiş, kendine uygun ders ve meslek seçebilen, kariyer planlaması yapabilen, yaşam boyu öğrenmeyi alışkanlık haline getiren bireyler yetiştirmeyi amaçlar.

GELİŞİM ALANLARI

Akademik Gelişim Alanı Kariyer Gelişim Alanı Sosyal-Duyuşsal Gelişim Alanı

Sınıf Rehberlik Programının (SRP) Temel İlkeleri

- ✓ Gelişimseldir, problem odaklıdır, kültürel farklılıkları dikkate alır.
- ✓ Daha çok duyuşsal davranışların kazandırılması odaklıdır.
- ✓ Bireysel farklılıkları dikkate alır.
- ✓ Tüm öğrencilere yöneliktir.
- ✓ Gelişim ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanmıştır.
- ✓ 21 YY. becerilerine (yeni nesil beceriler) odaklıdır.
- ✓ Program hazırlarken bireye topluma karşı sorumluluk gözetilir.
- ✓ Öğrenci merkezli bir anlayış vardır.
- ✓ Kazanımlar öğrenciyi aktif kılar.

@hatem.sefika-ogrtmn

Sınıf Rehberlik Programında (SRP) Değerlendirme

- * Çoklu değerlendirme vardır.
- * Sürece, algıya ve sonuca dayalı değerlendirme yöntemleri bir arada kullanılmıştır.

- Sürece dayalı değerlendirmede yürütülen uygulamaların kime, ne zaman, nasıl, nerede, ne sıklıkla, ne kadar süre ile yapıldığına ilişkin bilgiler edinilmektedir.
- Algıya dayalı değerlendirmede program kapsamında öğrencilerin neler edindikleri, öğrencilerin etkinlikler sonucunda tutumlarındaki değişimler, edindikleri beceriler ve bilgi düzeyindeki artış değerlendirilir.

- Sonuca dayalı değerlendirilmede uygulanan programın tutum, beceri veya bilgileri kullanma yeteneklerini olumlu yönde etkileyip etkilemediğine ilişkin kanıtlar elde edilmektedir.

Sınıf Rehberlik Programının Uygulanmasına İlişkin İlkeler

- 1- Programın uygulanmasında bilimsellik esastır.
- 2- Bireysel farklılıkları temel alır.
- 3- Program büyük ölçüde sınıf rehber öğr. katılımıyla gerçekleşir.
- 4- Program öğrenci, öğretmen, yönetici ve velilerin katılımıyla gerçekleşir.
- 5- Program öğrenci merkezli bir anlayışa sahiptir.
- 6- Programın uygulanması haftalık olsa da okula göre esnetilebilir.

Sınıf Rehberlik Pro. (SRP) Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Okul öncesi eğitimi almamış olan öğrencileri de dikkate alarak okul öncesi kazanımlarına birinci sınıf düzeyinde de yer verilmiştir.
- Etkinliklerin çoğu sınıf rehber öğretmenleri tarafından, belirli etkinlikler ise okul rehber öğretmeni tarafından uygulanması gerekir.
- Öğrencileri etkinliklere aktif katılım ve yansıtıcı düşünme göstermeleri için teşvik edilmelidir.
- Programdaki etkinliklerin yapılacağı haftalar, tatiller ve belirli gün haftalara dikkat edilerek planlanmalıdır.

@hatem.sefika-ogrtmn

BİREYİ TANIMA

- Bireyi tanıma iki kısımda ele alınır → Alanlar ve teknikler

Öğretmenin Öğrenciyi Tanıma Nedenleri

- * Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik yöntem ve teknikleri seçmek
- * Her öğrencinin bireysel farklılıklarına göre üst düzeyde gelişmesine yardımcı olmak.
- * Öğrencinin kendini geliştirmesine, çevresine uyum kazanabilmesine yardım etmek.
- * Öğrencilerin kendi problemlerini çözebilmelerine yardımcı olmak.
- * Öğrencileri ilgi ve yeteneklerine göre doğru mesleğe yönlendirmek.
- * İstedikleri meslekle ilgili davranışları kazanmalarına yar. olmak.
- * Sınıf içi ilişkileri düzenlemek ve geliştirmek.

• **Bireyin tanınması için gerekli özellikler:**

- Sağlık durumu → Yetenekler → İlgiler → Akademik başarı
→ Kişilik → Benlik Tasarımı ve Değerler → Çevre ile İlgili Bilgiler

BİREYİ TANIMA: TEKNİKLER VE UYGULAMALAR

- Rehberlikte bireyi tanımak için kullanılan teknikler iki gruba ayrılır. → Testler → Test dışı teknikler

@hatem.sefika-ogrtmn

• **Testlerin Özellikleri**

- Geçerlik** → Ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı şeyi eksiksiz, tam ölçmesidir.
Güvenirlilik → Ölçme aracının ölçmek istediği hatasız ve doğru olarak ölçmesidir.
Kullanışlılık → Ölçme aracının kullanılmasının kolay olmasıdır.
Ekonomiklik → Ölçme aracının çok pahalı ve masraflı olmamasıdır.

REHBERLİKTE KULLANILAN TESTLER

Yetenek Testleri: İlk akla gelen zeka testleridir. Zeka ile yetenek büyük ölçüde örtüşür. Geliştiren ilk testler zeka testleridir.

İlgi Testleri: Bireylerin ilgilerini belirlemek için kullanılır.

- En yaygın kullanılan ölçek, Kuder İlgi Alanları Envanteri'dir.
- Bunun dışında Strong İlgi Envanteri, Mesleki yönlendirme envanteri, Kendini Değerlendirme Envanteri gibi ölçekler vardır.

Kişilik Testleri: Bireyin kişiliği ile ilgili bilgi toplamaya yarayan ölçektir.

- ✓ Beier Cümle Tamamlama Testi (13 ve üstü yaşlar)
- ✓ CAT (Çocuklar için Algı Testi) (3-10 yaş)
- ✓ Minnesota Çok yönlü Kişilik Envanteri (16 yaş ve üzeri)
- ✓ Louisa Duss Psikanalitik Hikayeler Testi
- ✓ Hacettepe Kişilik envanteri ✓ Rotten Cümle Tamamlama Testi
- ✓ Rorschach Mürekkep Lekesi Testi

Tutum Ölçekleri: Kişilerin belli bir nesne yada duruma yönelik duygusal, düşünsel ve davranışsal eğilimlerini belirlemeye yöneliktir. (11)

TEST DIŞI TEKNİKLER

AİLELERLE İLİŞKİLER

- Ailenin çocuğu yetiştirirken ona karşı olan tutumu, konuşmaları ve yaklaşım biçimi, çocuğun kişiliği ve diğer özelliklerini biçimlendirir.

→ Ailenin eğitim sürecine Katılmalarının gerekçeleri:

- * Ailelerin görüşlerinden yararlanmak çocukların gelişimlerini kolaylaştırır.
- * Aile katılım programları yetişkin eğitimi olarak algılanmaktadır.
- * Ailenin okulu tanıması ve kendini okulun parçası gibi hissetmesi.
- * Eğitim sürecindeki bazı etk. ev ortamına taşımalarını sağlamak.
- * Çocukların benlik algısını olumlu yönde etkilemek.

→ Ailelerin katılımları okul merkezli veya ev merkezli olarak ikiye ayrılır.

• Okul Merkezli Katılım

- ✓ Aile-öğretmen konferans ve toplantılara katılma
- ✓ Öğretmenlerle iletişim içinde olma
- ✓ Akademik etkinliklerde gönüllü olma
- ✓ Ailelerin proje ve ödevlere gönüllü yardımı
- ✓ Okul aile birliği çalışmalarına katılma

@hatem.setika-ogrtmn

• Ev Merkezli Katılım:

- ✓ Anne babaların çocukları ile evde yapabilecekleri eğitsel etkinlikler.
- ✓ Öğretmenlerin gerektiği zaman yapacakları ev ziyaretleri.

• Ailelerden Beklentiler

- * Öğrencilere model olma.
- * Okul ile iş birliği yapmak.
- * Okulda düzenlenen velilere yönelik çalışmalara katılımı beklenir.

Ebeveynlik Tarzını Bulmak

- 1- Demokratik anne-baba → Bu tür anne babalar bağımsız olmaya teşvik eder ama eylemlerine sınırlar getirir.
- 2- Otoriter anne-baba → Bu tür anne babalar çocuklarını kontrol ederler ancak onları dinlemezler. Ceza ve emirleri oldukça sıkıdır.
- 3- İzin verici anne-baba → Bu tür anne babalar çocuklarıyla yakından ilgilenir ancak onlardan pek bir şey istemezler. Tutarsız ve güvensizdirler.
- 4- İhmalkar anne-baba → Bu tür anne babalar çocuklarıyla son derece ilgisizdirler. Kendi yaşantıları daha önemlidir.

REHBERLİKTE ETİK VE BİLGİLERİN SAKLANMASI

→ Temel İlkeler

* Yetkinlik	* Yetkinlik sınırları
* Dürüstlük	* Sürekli gelişim
* Duyarlık ve Hoşgörü	* Başkalarına zarar vermeme
* Toplumsal sorumluluk	* Gizli bil. muhafaza edilmesi
* Mesleki ve bilimsel sorumluluk	* Profesyonel kimlik
* Etik kuralları	* Reh. etik ve bilgilerin saklanması

@hatem.sefika_ogrtmn